

1. ΑΝ ΕΚΛΕΓΕΙ ΜΠΑΙΝΤΕΝ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 21/08/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 21/08/2020

Σελίδα: 1

ΤΙ ΘΑ ΑΛΛΑΞΕΙ ΓΙΑ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑ

Αν εκλεγεί ο Μπάιντεν...

• Στην **εκλογική αναμέτρηση** των ΗΠΑ είναι ήδη στραμμένο το βλέμμα του Μαξίμου • Η προσωπική σχέση του **Ερντογάν** με τον **Τραμπ** • Τι εξελίξεις δρομολογεί η χθεσινή συνάντηση **Μέρκελ** και **Μακρόν** στη Νότια Γαλλία • Το **τρίτο τουρκικό τρυπάνι** και τα μυστικά του • Το παιχνίδι του Ερντογάν με τα **κοιτάσματα φυσικού αερίου** στη Μαύρη Θάλασσα

ΑΡΘΡΑ **ΘΑΝΟΣ ΒΕΡΕΜΗΣ**, **ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΑΡΤΖΟΥΚΟΣ**, **ΗΡΑΚΛΗΣ ΜΗΛΛΑΣ**, ΡΕΠΟΡΤΑΖ Σ. 7-12

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ

ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΗ ΜΗΛΛΑ

Η στρατεύση σε μαξιμαλιστικές θέσεις

Η πράξη, αυτό που λένε «π ζωή», παρουσιάζει πιο σύνθετες καταστάσεις από τις θεωρίες που είναι ανθρώπινες κατασκευές. Υποτίθεται ότι οι μαξιμαλιστικές θέσεις παρέχουν ένα περιθώριο και άνεση για τακτικές υποχωρήσεις στις διακρατικές διαπραγματεύσεις. Εχω υπόψη τον επικείμενο διάλογο με την Τουρκία.

Όμως οι μη ρεαλιστικές προσδοκίες μπορεί να αποστελέσουν μια αυτοπαγίδευση. Αφού για δεκαετίες έχουν βάλει αυθαίρετες κόκκινες γραμμές, μετά δεν τολμούν να κάνουν τους αναγκαίους τακτικούς ελιγμούς με τον φόβο του πολιτικού κόστους. Το κοινό που διαπαιδαγωγούνται υψώνεται απέναντί τους.

Αυτοί δε που τολμούν να πουν το πώς έχει η κατάσταση, ποιες είναι οι ρεαλιστικές λύσεις και οι πιθανοί συμβιβασμοί, εκλαμβάνονται ως επιβουλεύτες της εθνικής στρατηγικής. Ειδικά όταν «η άλλη πλευρά» κάνει χρήση αυτών των μη μαξιμαλιστικών θέσεων και επιποφελείται στον χώρο της επικοινωνίας.

Όμως αυτή η κατάσταση είναι η ομολογία της θλιβερής θέσης της «επιστήμης των διεθνών σχέσεων». Αναμένεται ότι ο κάθε «επιστήμονας» θα εκφράζει τις «δικές μας» εθνικές αλήθειες. Η αναγνώριση κάποιας θέσης της άλλης πλευράς είναι είδηση! Αυτή η εθνική οσκεικτικότητα της πραγματικότητας δηλώνει ότι αναμένεται η στράτευση του πολίτη.

Όταν η «ομοψυχία» δεν συμβαίνει στην «άλλη» χώρα και παρουσιάζονται θέσεις κατά της κυβέρνησής «τους», αυτοί οι αναλυτές θεωρούνται ελεύθερα σκεπτόμενοι άνθρωποι και επαίνονται. Όμως άλλα είναι τα κριτήρια για τη «δική μας» περίπτωση: για την απέναντι πλευρά θέλουμε εντιμότητα και ελευθερία σκέψης, «εδώ» θέλουμε εθνική αφοσίωση και ομοψυχία.

Οι μη στρατευμένοι επιστήμονες ή πολίτες, όσο και αν ενοχλούν επειδή προκαλούν κάποια σύγχυση στην εθνική αφήγηση ή αμφισβητούν τις μαξιμαλιστικές θέσεις που κολακεύουν την εθνικιστική φαντασίωση, είναι αυτοί που μακροπρόθεσμα βοηθούν τους κυβερνώντες να υπερβούν τις δυσκολίες. Ετοιμάζουν την κοινή γνώμη να αποδεχτεί την πραγματικότητα. Οχι βέβαια την εθνική, αλλά την αντικειμενική.

Είναι επίσης αυτοί οι επιστήμονες που έχουν κύρος διεθνώς. Οι «εθνικοί» επιστήμονες λειτουργούν σαν τους δικηγόρους που υποστηρίζουν τον πελάτη τους, ό,τι και αν έχει κάνει. Εχουν πέραση μόνο στη χώρα τους, και αυτό μέχρι να τελειώσει η αποστολή τους.

Το δίλημμα των πραγματικών επιστημόνων είναι μεγάλο. Ξέρουν ότι η «άλλη πλευρά» θα κάνει χρήση των θέσεών τους. Αλλά αυτό δεν μπορεί να είναι αρκετό για να σιωπούν. Η διαφορετική άποψη πρέπει να ακούγεται και το ρίσκο να παίρνεται. Η επιστράτευση σε βραχυπρόθεσμοις τακτικισμούς είναι ηθικά αμφισβητήσιμη και πολιτικά βλαβερή επιλογή.

Οι ελεύθερες πολιτείες θα πρέπει να προστατεύουν τους ελεύθερα σκεπτόμενους πολίτες, το δικαίωμα για τη διαφορετικότητα και την κριτική σκέψη. Οχι μόνο στη θεωρία και στην εποχή της ομαλότητας, αλλά στην πράξη και στις περιόδους έντασης.

Tabula Rasa

ΤΟΥ Διονύση Νασόπουλου

7

Στην έκτακτη τηλεσύννοδο κορυφής για τη Λευκορωσία, η Ανγκελα Μέρκελ αναζωπύρωσε τις προσδοκίες ότι μπορεί να υπάρξει μια γερμανική πρωτοβουλία για έναν νέο κύκλο διαλόγου μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας – συνεπώς και για «ήρεμα νερά» στο Αιγαίο. Διπλωμάτες και επιτελικά στελέχη των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, ωστόσο, αμφιβάλλουν εάν ο κύκλος της έντασης που έχει ανοίξει με υπογραφή Ερντογάν για τις θαλάσσιες ζώνες στην Ανατολική Μεσόγειο θα κλείσει. Στην πραγματικότητα αμφιβάλλουν και για το κατά πόσο η Αγκυρα θα κινηθεί με στόχο την εκτόνωση της έκρυθμης κατάστασης, ακόμη κι αν πάρει θέση στο τραπέζι των διερευνητικών συζητήσεων. Πρωτίστως, εκτιμούν, γιατί η ένταση

κική πλευρά απαιτήσει να μην κυρωθεί από την ελληνική Βουλή η συμφωνία για την τμηματική οριοθέτηση ΑΟΖ Ελλάδας - Αιγύπτου, στο πλαίσιο ενός μορατόριουμ που θα πρέπει να καλύπτει τη φάση των διμερών συζητήσεων.

Τα προφανή διλήμματα για τις κινήσεις και τα χαρτιά που μπορεί να τραβήξει η Αγκυρα αποτελούν ήδη βασικό θέμα συζήτησης στα διπλωματικά γραφεία. Κυρίως επειδή έχουν σχεδόν όλοι κατασταλάξει στο ότι όσα διαδραματίζονται τους τελευταίους μήνες νοτιοανατολικά της Κρήτης δεν είναι μια συγκυριακή κατάσταση, ούτε συνδέονται αποκλειστικά με την ανάγκη του τούρκου προέδρου να τονώσει την εικόνα του στο εσωτερικό μέτωπο. Ο «αναθεωρητής» Ερντογάν βλέπει την τουρκική λίρα να βυθίζεται, αλλά την ίδια ώρα «διαγράφει» τον ιστορικό ρόλο του Κεμάλ Ατατούρκ και επιχειρεί να αμφισβητήσει όλες τις Συνθήκες που διαμόρφωσαν τα όρια της σημερινής Τουρκίας. Αυτό που σχεδιάζεται στο Ακ Σαρά εϊναι μεγαλύτερο από τον πόλεμο των NAVTEX και τον ενισχυμένο περιφερειακό ρόλο που προσδοκά για την Τουρκία ο Ερντογάν.

Ο Ερντογάν και ο στόλος του

είναι βασική παράμετρος της στρατηγικής που έχει χαράξει ο Ερντογάν εντός κι εκτός Τουρκίας.

Οι επιλογές που έχει στα χέρια του για να τορπιλίσει το κλίμα, χωρίς τυπικά να σπκοωθεί από το τραπέζι του διαλόγου, δεν είναι λίγες. Τι θα συμβεί, για παράδειγμα, εάν μεταφέρει το παιχνίδι των ωμών προκλήσεων στην κυπριακή ΑΟΖ, όπως άλλωστε έχει προαναγγείλει, την ώρα που η Αθήνα θα έχει ξεκινήσει τις συζητήσεις που και η ίδια επιζητούσε; Θα σπκοωθεί η ελληνική διπλωματική αντιπροσωπεία και θα αποχωρήσει από το τραπέζι, διαμαρτυρούμενη για τη νέα «εισβολή» σε μια χώρα της ΕΕ; Ή θα θεωρήσει ότι ένταση και προκλήσεις υπάρχουν μόνον όταν το τουρκικό σεισιμογραφικό πλέει εντός των ελληνικών ορίων; Το δόγμα «άλλο Ελλάδα και άλλο Κύπρος», που είχε αναδείξει και ο μέχρι προκθές σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας Αλέξανδρος Διακόπουλος, θα υπαγορεύει και τις ελληνικές κινήσεις στις συνομιλίες; Τι θα συμβεί, επίσης, εάν η τουρ-

κική πλευρά απαιτήσει να μην κυρωθεί από την ελληνική Βουλή η συμφωνία για την τμηματική οριοθέτηση ΑΟΖ Ελλάδας - Αιγύπτου, στο πλαίσιο ενός μορατόριουμ που θα πρέπει να καλύπτει τη φάση των διμερών συζητήσεων. Τα προφανή διλήμματα για τις κινήσεις και τα χαρτιά που μπορεί να τραβήξει η Αγκυρα αποτελούν ήδη βασικό θέμα συζήτησης στα διπλωματικά γραφεία. Κυρίως επειδή έχουν σχεδόν όλοι κατασταλάξει στο ότι όσα διαδραματίζονται τους τελευταίους μήνες νοτιοανατολικά της Κρήτης δεν είναι μια συγκυριακή κατάσταση, ούτε συνδέονται αποκλειστικά με την ανάγκη του τούρκου προέδρου να τονώσει την εικόνα του στο εσωτερικό μέτωπο. Ο «αναθεωρητής» Ερντογάν βλέπει την τουρκική λίρα να βυθίζεται, αλλά την ίδια ώρα «διαγράφει» τον ιστορικό ρόλο του Κεμάλ Ατατούρκ και επιχειρεί να αμφισβητήσει όλες τις Συνθήκες που διαμόρφωσαν τα όρια της σημερινής Τουρκίας. Αυτό που σχεδιάζεται στο Ακ Σαρά εϊναι μεγαλύτερο από τον πόλεμο των NAVTEX και τον ενισχυμένο περιφερειακό ρόλο που προσδοκά για την Τουρκία ο Ερντογάν. Η αμφισβήτηση επί δεκαετίες από την Αγκυρα του Διεθνούς Δίκαιου της Θάλασσας έχει περάσει σε άλλο στάδιο και σχεδόν προεξοφλείται ότι η τουρκική πολιτική δεν πρόκειται να επιστρέψει στην προηγούμενη αφετηρία. Οι τουρκικές φωνές, ενίοτε κραυγές, για την ασφίξια που προκαλούν τα ελληνικά νησιά, πολύ περισσότερο το Καστελόριζο, δεν είναι προσηματικές. Αν δεν αρκεί το ντόμινο των προκλήσεων της τελευταίας τριετίας, που κορυφώθηκε με το τουρκοκλιβικό σύμφωνο και τις συνεχείς παραβιάσεις της κυπριακής ΑΟΖ, σε «Πεντάγωνο» και ΥΠΕΞ δέχονται πλέον ένα άλλο στοιχείο που φανερώνει ότι η Ελλάδα βρίσκεται όντως αντιμέτωπη με ένα νέο σκηνικό: η Τουρκία διαθέτει πλέον έναν στόλο από δύο σεισιμογραφικά και τρία πλωτά γεωτρήπανα. Δίπλα στα ερευνητικά πλοία «Ορούς Ρέις» και «Μπαρμπαρός» στοιχίζονται για γεωτρήσεις το «Φατίχ», το «Γιαβούζ» και από τον περασμένο Φεβρουάριο το μεγαλύτερο από όλα, το «Κανουνί». Δεν τα πήρε για να τα βλέπει, ούτε επειδή ο Ερντογάν θέλει να κάνει συλλογή...

ΤΑ ΝΕΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 21 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2020

8

Πολιτική

Τι θα αλλάξει για την Ελλάδα αν εκλεγεί ο Μπάιντεν

Το βλέμμα στις προεδρικές εκλογές στις ΗΠΑ έχει ήδη στρέψει η Αθήνα, εστιάζοντας στις διαφορές Μπάιντεν και Τραμπ που θα μπορούσαν να δρομολογήσουν εξελίξεις και μια αλλαγή πορείας στα ελληνοτουρκικά

ΤΗΣ ΚΑΡΟΛΙΝΑΣ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

Την πρώτη μέρα του συνεδρίου του κόμματός του, την Τρίτη, ο Τζο Μπάιντεν πήρε και επίσημα το χρίσμα. Σε Αθήνα και Αγκυρα, βέβαια, ο Δημοκρατικός υποψήφιος για το ανώτατο αξίωμα των ΗΠΑ απασχόλησε αυτή την εβδομάδα την επικαιρότητα για όσα είχε πει, συνομιλώντας με αμερικανούς δημοσιογράφους, τον Δεκέμβριο του 2019. Τα διόλου κολακευτικά σχόλιά του για τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, καθώς και η κριτική για την επιθετική εξωτερική πολιτική της Τουρκίας, στο περίφημο τια βίντεο, άνοιξαν μια ενδιαφέρουσα συζήτηση και στις δύο όχθες του Αιγαίου για τον ρόλο που θα διαδραματίσει η Αμερική στα ελληνοτουρκικά μετά τον Ιανουάριο του 2021 – αφού μέχρι τότε πρόεδρος, είτε επανεκλεγεί είτε γίνει «κουτσί πάπια», παραμένει ο Ντόναλντ Τραμπ. Αν εκλεγεί ο Μπάιντεν, όλα δείχνουν πως η ελληνική πρωτεύουσα μπορεί να προσδοκά μια αλλαγή στη δυναμική των σχέσεων του τριγώνου Αθήνα - Ουάσινγκτον - Αγκυρα.

Ο αμερικανικός παράγοντας δεν έχει δείξει διατεθειμένος να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στην παρούσα κρίση μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Ο νυν πλανητάρχης έχοντας επιλέξει σε μια σειρά θεμάτων τον απομονωτισμό έχει αποδυναμώσει την υπερδύναμη, αφήνοντας χώρο σε ηγέτες σαν την καγκελάριο Μέρκελ και τον γάλλο πρόεδρο Μακρόν. Μια εκλογή του Μπάιντεν, λοιπόν, θα σηματοδοτούσε – σύμφωνα με τις εκτιμήσεις διπλωματικών κύκλων – τη στροφή σε μια πιο ενεργητική διπλωματία εκ μέρους των ΗΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο, όπως συνηθιζόταν στο προ Τραμπ παρελθόν.

Η ΚΟΝΤΡΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΡΝΤΟΓΑΝ. Αυτή δεν θα είναι η μοναδική διαφορά. Ο Τραμπ δεν έχει κρύψει ποτέ τον θαυμασμό του για τον τούρκο πρόεδρο. Ο Μπάιντεν, από την άλλη, στο βίντεο δεν χαρακτηρίζει απλά «αυτοκράτορα» τον Ερντογάν. Αναφέρει επί λέξει: «Μπορούμε να υποστηρίξουμε εκείνα τα στοιχεία της τουρκικής ηγεσίας που εξακολουθούν να υπάρχουν και να πάρομε περισσότερα από παλιά. Να

Ο Κυριόκος Μπυσσάτσας, ως πρόεδρος της ΝΔ, είχε συναντήσει τον πρώην αντιπρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής Τζο Μπάιντεν στην Αθήνα, το καλοκαίρι του 2017

ΣΟΦΟΣ ΝΙΚΟΣ ΑΜΠΕΡΓΙΣ

τα ενθαρρύνουμε να είναι σε θέση να αναλάβουν και να νικήσουν τον Ερντογάν, όχι με πραξικόπημα... Όχι με πραξικόπημα, αλλά μέσω της εκλογικής διαδικασίας». Παρότι οι επίμαχες δηλώσεις έγιναν προτού ο πρώην αντιπρόεδρος των ΗΠΑ πάρει το χρίσμα του Δημοκρατικού Κόμματος – κατά τη διάρκεια των προκριματικών –, δίνουν μια ιδέα για την κατεύθυνση που εκείνος πιθανότατα θα επιλέξει αν βρεθεί στον Λευκό Οίκο. Μια κατεύθυνση που, ακόμη κι αν δεν είναι τόσο επιθετική προς την Αγκυρα, θα είναι αντίθετη από του Ντόναλντ Τραμπ. Οι εκτιμήσεις, επομένως,

που επικρατούν στην Αθήνα – αν και διατυπώνονται σφ δε ρέκονρι – θέλουν την εκλογή του γνωστού για τα φιλελληνικά του αισθήματα Μπάιντεν να ενισχύει την ελληνική πλευρά. Οι σχέσεις του, εξάλλου, με την Ομογένεια στις ΗΠΑ είναι γνωστές, ενώ οι διάλογοι επικοινωνίας του ελληνοαμερικανικού λόμπι μαζί του παραμένουν πάντα ανοικτοί, σημειώνουν οι γνωρίζοντες.

Η ΣΥΜΠΑΘΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΚΟΥΡΔΟΥΣ. Υπάρχει, βέβαια, και μια πιο ρεαλιστική προσέγγιση που βλέπει στον υποψήφιο των Δημοκρατικών έναν δυναμικό υποστηρικτή των ελλη-

Η στενή σχέση Τραμπ - Ερντογάν έχει προσφέρει το προνόμιο στον τούρκο πρόεδρο να τηλεφωνεί στο Οβάλ Γραφείο όποτε αυτός το επιθυμεί

Ο «κώδικας συνεννόησης» μεταξύ

ΤΗΣ ΜΥΡΤΩΣ ΛΙΑΛΙΟΥΤΗ

Οι διάλογοι επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο χώρες ακολουθούν, κατά κανόνα, κάποιο επίσημο κανάλι. Όταν όμως οι ηγέτες προτιμούν τις ανорθόδοξες λύσεις, τότε οι επισμηόπτες παραλείπονται. Οι φήμες – και κάποιοι εκ των πρώην συνεργατών του Ντόναλντ Τραμπ – λένε πως ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν συχνά βρίσκει τρόπο να παρακάμπτει το Συμβούλιο Ασφαλείας του Λευκού Οίκου, αλλά και όλα τα πρωτόκολλα για να μιλήσει με τον αμερικανό πρόεδρο. Ενίοτε τον καλεί ακόμα και στο προσωπικό του τηλέφωνο. Ακόμα βέβαια κι αν τίποτα από αυτά δεν ισχύει, η καλή προσωπική χημεία των δύο είναι δύσκολο να κρυφτεί δημοσίως.

Κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης στο Fox, πριν από λίγες μόνο μέρες, ο Τραμπ αναφέρθηκε στους ηγέτες που επικοινωνούν μαζί του το τελευταίο διάστημα για να του ζητήσουν να πάρει τηλέφωνο τον τούρκο πρόεδρο. «Είσαι ο μόνος που θα ακούσει. Εμάς δεν μας ακούει, μόνο εσένα», διατείνεται πως του είπαν. «Δεν μου αρέσει να το λέω δημόσια, αλλά συμβαίνει να ισχύει. Τα πάω καλά μαζί του και με ακούει». Στην ίδια συνέντευξη, ο Τραμπ χαρακτήρισε τον Ερντογάν «οκακιστή παγκόσμιας κλίσης», τον οποίο για να αντιμετωπίσει κανείς πρέπει να είναι πολύ καλά προετοιμασμένος.

ΤΑ «ΡΟΥΣΦΕΤΙΑ» ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ. Ένα πρόσφατο ρεπορτάζ του CNN,

πάντως, περιέγραφε την κατάσταση κάπως διαφορετικά. Σύμφωνα με το αμερικανικό δίκτυο, ο Τραμπ είναι αυτός που άγεται και φέρεται από τον Ερντογάν. Εξαιτίας της πίεσης από την τουρκική πλευρά απέσυρε τα αμερικανικά στρατεύματα από τη Συρία, επιτρέποντας στην Αγκυρα να επιτεθεί στους Κούρδους. Στο βιβλίο του, ο πρώην σύμβουλος εθνικής ασφαλείας του Τραμπ, Τζο Μπόλτον, αναφέρεται σε ένα περιστατικό που φέρεται να έγινε το 2018 – όταν ο Ερντογάν έδωσε στο αμερικανό πρόεδρο ένα υπόμνημα που αποδείκνυε τη νομιμότητα μιας τουρκικής τράπεζας «Halkbank» που τελούσε υπό έρευνα στις ΗΠΑ. Ο Τραμπ, σύμφωνα με τον Μπόλτον, απάντησε στον Ερντογάν πως θα φροντίσει για το

Η άλλη όψη

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΕΧΕΙ ΤΟΝ ΛΟΓΟ

Αν εκλεγεί ο Μπάιντεν δεν θα αλλάξει η στάση των ΗΠΑ στα ελληνοτουρκικά. Για δύο λόγους: Πρώτον, επειδή ό,τι είναι να συμβεί, ήδη συμβαίνει. Τόσο το Στέιτ Ντιπάρτμεντ όσο και το Πεντάγωνο των ΗΠΑ έχουν διαμορφώσει ήδη από καιρό θέσεις για την Τουρκία που ουδέμια σχέση έχουν με αυτές που ξέραμε πριν από κάποιες δεκαετίες. Η Τουρκία αντιμετωπίζεται με πολύ σοβαρή καχυποψία και οι προσπάθειες κατευνασμού της με κόστος στον ίδιο δι-αρκώς. Η αμερικανική στρατιωτική παρουσία στη χώρα έχει μειωθεί δραματικά, ενώ η Τουρκία έχασε τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα των μαχητικών πέμπτης γενιάς F35, λόγω της αγοράς των ρωσικών πυραύλων S400. Όλα τα παραπάνω, ο Ερντογάν δεν μπόρεσε να τα σταματήσει με τη «φιλία» που νομίζει ότι έχει με τον πρόεδρο Τραμπ. Μπορεί να μιλούν στο τηλέφωνο συχνά, αλλά, επί της ουσίας, ο Τραμπ έχει ήδη συνταχθεί με τις θέσεις των αρμόδιων υπηρεσιακών παραγόντων του κράτους του και αυτές έχουν επικρατήσει και θα συνεχίσουν με όποιον πρόεδρο. Για τα ελληνοτουρκικά στις ΗΠΑ, το κράτος έχει πλέον τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΜΑΛΟΥΧΟΣ

νικών θέσεων για διαφορετικούς λόγους – λόγους λιγότερο συναισθηματικούς και περισσότερο πολιτικούς. Σύμφωνα με έναν αναλυτή του Bloomberg, «η μακροχρόνια συμπάθειά του για τους Κούρδους, τόσο του Ιράκ όσο και της Συρίας, είναι που θα προκαλέσει το μεγαλύτερο άγχος στην Αγκυρα, εάν αυτός εκλεγεί τελικά πρόεδρος των ΗΠΑ».

Ο Μπάιντεν έχει κατά καιρούς εκφράσει θέσεις για την Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή που βρίσκονται στον αντίποδα των ερνοτογανικών επιδιώξεων, όταν οι απόψεις του Τραμπ σε ζητήματα του απασχολούν τον Ερντογάν,

όπως η Λιβύη, η Συρία ή το ΝΑΤΟ, συμπάπτουν αρκετά. Οι θέσεις του Δημοκρατικού υποψήφιου προέδρου είναι – σύμφωνα με την ίδια ανάλυση – αρκετά «σταθερές», οπότε ο τούρκος πρόεδρος δύσκολα θα μπορέσει να τον μεταπειήσει στην περίπτωση που αναλάβει τα νιάτα των ΗΠΑ.

Για την ακρίβεια, ο αναλυτής ει-κάζει ότι δύσκολα ο «σουλτάνος» θα καταφέρει να τηλεφωνεί απευθείας στο Οβάλ Γραφείο. Αυτή η παγιωμένη απόσταση μεταξύ των δύο ανδρών θα μπορούσε, άρα, να χρησιμοποιηθεί από την Ελλάδα για την προώθηση των δικών της εθνικών συμφερό-ντων.

του Τραμπ και του Ερντογάν

θέμα, συνδέοντας τους εισαγγελέις που είχαν αναλάβει την υπόθεση με τον Μπαράκ Ομπάμα. Ακόμα και στα αμυντικά θέματα, στο ζήτημα που προέκυψε με την αγορά των ρωσικών πυραύλων S-400 από την Αγκυρα, ο αμερικανός πρόεδρος αρνήθηκε να κατηγορήσει προσωπικά τον τούρκο ομόλογό του – το πρόβλημα ήταν και πάλι ο Ομπάμα.

Περισσότερα, βέβαια, η σχέση έχει περάσει και περιόδους ψυχρότητας, ειδικά μετά την άρνηση Ερντογάν να απευθερωθεί τον αμερικανό πάστορα Αντριου Μπράνσον, ο οποίος κατηγορούταν για ανάμειξη στο πραξικόπημα του 2016, καθώς χρειάστηκε η επιβολή οικονομικών κυρώσεων ώστε ο Μπράνσον τελικά να αφεθεί ελεύθερος. Όσο ο Τραμπ και ο Ερντο-

γάν βρίσκονται στο τιμόνι των ΗΠΑ και της Τουρκίας αντίστοιχα, Ουάσι-γκτον και Αγκυρα φαίνεται πως έχουν αποκτήσει έναν δικό τους κώδικα συνεννόησης. Στην Τουρκία κατανοούν τη σημασία του. Πριν από λίγες μέρες ανακοινώθηκε η σύσταση «κέντρου κοινών επιχειρήσεων» στη Βόρεια Συρία, ενώ οι ΗΠΑ επέδειξαν αργά αντανάκλαστικά και στην αντίδραση απέναντι στην τουρκική προκλητικό-τητα στην Ανατολική Μεσόγειο. Για τους Δημοκρατικούς, πάντως, που εν μέσω προεκλογικής περιόδου ανεβάζουν τους αντιπολιτευτικούς τόνους, η σχέση ανάμεσα στους δύο γίνεται συχνά – πικνά αντικείμενο κριτικής – και αναφέρεται ως ενδεικτικό πα-ράδειγμα της ακαταλλήλότητας του Τραμπ στη διεθνή πολιτική.

Οι φήμες λένε πως ο Ερντογάν συχνά βρίσκει τρόπο να παρακάμπει το Συμβούλιο Ασφαλείας του Λευκού Οίκου, αλλά και όλα τα πρωτόκολλα για να μιλήσει με τον αμερικανό πρόεδρο. Έντιοτε τον καλεί ακόμα και στο προσωπικό του τηλέφωνο

ΓΝΩΜΗ

Ο Joe και ο Don σε τελική αναμέτρηση

Γνώρισα τον Joe Biden πριν από 30 χρόνια ως νέο τότε Δημοκρατικό Γερουσιαστή. Τον δεξιωθήκαμε με τον Θόδωρο Κουλουμπή στο Τουρκολίμανο, όπου και ανακαλύψαμε ότι οι γνώσεις του για την Ελλάδα ήταν εντυπωσιακές. Ανήκε στη συντροφιά των φιλε-λίνων της Γερουσίας με επικεφαλής τον Ted Kennedy και τους υποστηρικτές της κυπριακής ακεραιότητας όταν η Τουρκία πραγματοποίησε την κατάληψη μέρους της Νήσου. Πολιτικοί σαν αυτούς συμπαράσταθηκαν στους Ελληνοαμερικανούς πρωταγωνιστές του νομικού αποκλεισμού της Τουρκίας από παροχές αμερικανικών όπλων εφόσον κατείχε την Κύπρο.

Ο Joe Biden απχούσε τον καλό Αμερικανό, καλόκαρδο, μεγαλόψυχο με μια παιδικότητα που σε κέρδιζε. Υποθέτω ότι δεν θα έχει αλλάξει τόσο πολύ, παρά τα χρόνια που πέρασαν.

Από την άλλη ο Πρόεδρος Trump (ένα γράμμα του ονόματός του τον χωρίζει από τον ακριβή προσδιορισμό της συμπεριφοράς του) μας θυμίζει τον κακό σε ταινία γουέστερν. Να ελέγχει όλους τους ευάλωτους κατοίκους της πόλης και βέβαια τους οικους ανοκής. Η τρομαγμένη σύζυγός του να μην τολμάει να τον αντιταχθεί, αν και πολύ θα το ήθελε. Δυστυχώς το αρχέτυπο του κακού κάνει μόνο στις ταινίες γουέστερν. Στην πραγματική ζωή δεν είναι αρκετός ο Γκάρι Κούπερ ή ο Τζον Ουέιν για να θριαμβώσει το καλό. Θα χρειαστούν πολλοί ακόμα καιουμπόδες, και μάλιστα μαύροι, για να νικήσει στην τελική αναμέτρηση ο καλός τον κακό. Λογαριάστε ότι στο πραγματικό Wild West οι μαύροι ήταν πολυάριθμοι, ενώ στις ταινίες δεν εμφανίζονται καθόλου. Με υποψήφια αντιπρόεδρο την Κάμαλα Χάρις, έχουν πλέον ένα παραπάνω κίνητρο για να πάνε στις κάλπες.

Ο Joe Biden δήλωσε ότι δεν θα επιδιώξει τετραετία αν εκλεγεί, πράγμα που προδιαγράφει λαμπρό μέλλον για την υποψήφια αντιπρόεδρός του: μαύρη γυναίκα για πρόεδρο το 2024.

Στο νέο της βιβλίο, «Twilight of Democracy» («Το λυκόφως της Δημοκρατίας») η Anne Applebaum θεωρεί ότι ιδεώδη όπως η φιλελεύθερη ιδεολογία και η ελευθεροτυπία είχαν πάραυτα ως πηγή ο κομμουνισμός. Σήμερα σε πρώην χώρες του ανα-τολικού συνασπισμού και όχι μόνο οι φιλελεύθερες αξίες φαντάζουν σαν όπλα κάποιες ενοποιημένες τάξεις επίλεκτων διανοουμένων. Όμως η Applebaum πίνει το νήμα της ιστορίας από τον Ψυχρό Πόλεμο. Ξεχνάει ότι ο φιλελευθερισμός του John Locke υπήρξε η μοναδική ιδεολογία των πατέρων, του αμερικανικού Συντάγματος και όλων των αμερικανών προέδρων από τον Lincoln ως τον Roosevelt (FDR). Η προτεραιότητα του Thomas Jefferson ήταν να εξισώσει όλους τους πολίτες των ΗΠΑ και να καταργήσει τα προνόμια των άγγλων αριστοκρα-τών που ρύθμιζαν την τύχη των αποικιών. Ο μικρός αυτοδημιούργητος Αμερικανός έγινε το πρότυπο της αμερικανικής Δημοκρατίας, αλλά και ο αναδυόμενος ήρωας του λαϊκισμού του Trump.

Όλα τα ιδεολογικά νοήματα έχουν δύο όψεις. Χρει-άζονται αρετές του Αριστοτέλη («Ηθικά Νικομάχεια»), δηλαδή το θάρρος, η μεγαλοψυχία, η μετριότητα και η δικαιοσύνη, για να διατηρηθεί η ισορροπία.

Ο Θάσος Μ. Βερέμης είναι ομότιμος καθηγητής ΕΚΠΑ

ΤΟΥ ΘΑΣΟΥ Μ. ΒΕΡΕΜΗ

ΓΝΩΜΗ

Η ελληνοτουρκική κρίση και οι προοπτικές της

Μία ακόμη ελληνοτουρκική κρίση εξελίσσεται με έντονη διπλωματική δραστηριοποίηση και απροσδιόριστο τέλος. Στα «προεόρτια» της εντάσσεται η συμφωνία Τουρκίας - καθεστώτος Σάρατζ στη Λιβύη για την ΑΟΖ και οι παράνομες τουρκικές έρευνες και γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Η Ελλάδα εντός τριμήνου κατόρθωσε να συνάψει συμφωνίες οριοθετήσεων ΑΟΖ με την Ιταλία και μερικώς την Αίγυπτο. Είχε προηγηθεί, τέλη Ιουλίου, η ένταση με την έρευνα του «Oruç Reis» περίπου 100 ν.μ. νοτίως του Καστελλοριζίου. Η συμφωνία Ελλάδος - Αιγύπτου απετέλεσε απάντηση στο παράνομο Τουρκολιβυκό Σύμφωνο το οποίο διεμβολίζει, ενώ προσδίδει στην Ελλάδα κυριαρχικά δικαιώματα σε περιοχές που επί χρόνια παρέμειναν διεθνή ύδατα. Ασφαλώς μειονεκτεί στο γεγονός πως δεν τηρήθηκε η αρχή της μέσης γραμμής σε βάρος της Ελλάδος και επιπλέον εγείρει εύλογα ερωτήματα ως προς τη μελλοντική επέκτασή της προς Ανατολάς. Η Τουρκία δεν αποδέχθηκε την ελληνοαιγυπτιακή συμφωνία και αντέδρασε έντονα με διακοπή επί αβρίστον των διερρευνητικών συνομιλιών και με την αποστολή του «Oruç Reis» για έρευνα εντός ελληνικής υφαλοκρηπίδος όπου παραμένει. Μετά την έντονη διπλωματική δραστηριοποίηση, ο διεθνής παράγων εν γένει τάσσεται στο πλεύρο της Ελλάδας και καταδικάζει τις μονομερείς, προκλητικές τουρκικές ενέργειες, συνιστώντας εντοπιούς αυτοσυγκράτηση, διάλογο και διαπραγματεύσεις. Η μόνη στρατιωτική παρουσία, εκτός των άμεσα εμπλεκόμενων, είναι γαλλική. Ολη αυτή την περίοδο οι Ενοπλεις Δυνάμεις εξετέλεσαν κατά γράμμα τις πολιτικές εντολές και επέδειξαν αξιοζήλευτη ετοιμότητα, δεδομένων των πενήνθρων αμυντικών δαπανών. Αυτό πιστώνεται και στην ηγεσία και στο προσωπικό. Η Ελλάδα αντιμετωπίζει αυτή τη στιγμή τις ακόλουθες δυσχέρειες:

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΜΑΡΤΥΖΟΥΚΟΥ

Δεν έχει κατορθώσει να εκδιώξει (διπλωματικά, στρατιωτικά) το «Oruç Reis» από ύδατα που η ίδια προσδιορίζει ως ελληνική υφαλοκρηπίδα. Συνεπώς μία διαρκής παραβίαση κυριαρχικών δικαιωμάτων παραμένει αναπάντητη. Δημιουργεί προηγουμένο (άλλα κράτη χαρακτηρίζουν την περιοχή «αμφισβητούμενα ύδατα») και τραυματίζει την αποτρεπτική ρημή της χώρας μετά από την πληθώρα μεγαλόστομων πολιτικών προειδοποιήσεων. Το κατά πόσον το «Oruç Reis» διεξάγει ή όχι έρευνα δεν είναι τόσο σημαντικό από την ώρα που πλέει τόσες μέρες στην περιοχή έχοντας παρέσει καλώδια. Ο διεθνής παράγων πιέζει την Ελλάδα για διερρευνητικό διάλογο ενδεχομένως εφ' όλης της ύλης, προκειμένου να ακολουθήσουν διαπραγματεύσεις. Τέτοια εξέλιξη θα ήταν προφανώς ιδιαίτερα δυσμενής. Οι πρόβλημα διαμεσοαβρικής ενδιαφέρονται ότι τόσο για το δίκαιο αλλά τα συμφέροντά τους και τη σταθερότητα της περιοχής. Ο τουρκικός στρατηγικός αντικειμενικός σκοπός δεν είναι η οριοθέτηση θαλασσίων ζωνών αλλά η αλλαγή συνόρων σε βάρος Ελλάδος και Κύπρου. Επ' αυτού υπάρχουν πολλές δηλώσεις (σύνορα καρδιάς, γαλάζιες πατρίδες, ανεξάρτητη Θράκη), τεκμηριωμένες γεωπολιτικά («Στρατηγικό Βάθος» Νταβούτογλου). Η συμμετοχή της Τουρκίας σε διάλογο θα είναι προσχηματική. Δεν πρόκειται να συμβιβασθεί με μικροδιευθετήσεις. Υπό το Νεοοθωμανικό, ηγεμονικό της όραμα θέτει την Ανατολική Μεσόγειο ως ζώνη της συμφέρον. Είναι έτοιμη να θυσιάσει πολλά γι' αυτό. Συνεπώς η κρίση ίσως μετατραπεί σε απλή ένταση προσωρινά αλλά εκτιμάται ότι θα επανέλθει.

Η κατά Θουκυδίδη προσέγγιση επιτάσσει ότι πρώτα ανατρέψουμε εννοιικά τον συσχετισμό ισχύος και μετά προσερχόμαστε σε διαπραγμάτευση (δεν θα υπήρχε η Συνθήκη της Λωζάννης δίχως τη Στρατιά Εβρου). Η διπλωματία πρέπει πάντοτε να επιδιώκει, αλλά η ισχύς την καθιστά πειστική και μη επατούσα διαρκώς ξένους. Εάν υπάρχει έστω λίγος χρόνος θα πρέπει η κυβέρνηση να ενισχύσει άμεσα και εντυπωσιακά τη στρατιωτική ισχύ, φροντίζοντας παράλληλα για τη σύναψη στρατιωτικής συμμαχίας (Γαλλία, Ισραήλ, Αίγυπτος). Αυτό θα αποτελέσει το πλέον κατάλληλο πολιτικό μήνυμα προς την Τουρκία και προς επιδοξούς διαμεσοαβρικές.

Ο Βασίλης Μαρτύζουκος είναι αντιστράτηγος ε.α. Π.Ν, επίτιμος Διοικητής Σχολής Ναυτικών Δοκίμων, αντιπρόεδρος ΕΛΣΜΕ

Αυστηρό μήνυμα από Μέρκελ και Μακρόν στην Αγκυρα

Τη στήριξή τους σε Ελλάδα και Κύπρο τόνισαν η γερμανίδα καγκελάρια και ο γάλλος πρόεδρος υπογραμμίζοντας μάλιστα πως «καμία απειλή κυριαρχικών δικαιωμάτων κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν θα γίνει ανεκτή»

ΤΟΥ ΜΑΝΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗ

Ανέβασαν τους τόνους κατά της Αγκυρας ο πρόεδρος της Γαλλίας Εμανουέλ Μακρόν και η γερμανίδα καγκελάρια Ανγκελα Μέρκελ, μετά τη συνάντησή τους στη γαλλική θερινή προεδρική κατοικία στο Φορ ντε Μπρεγκανσόν, εκφράζοντας ταυτόχρονα τη στήριξή τους σε Ελλάδα και Κύπρο έναντι της τουρκικής προκλητικότητας στην Ανατολική Μεσόγειο.

Τόσο ο γάλλος πρόεδρος όσο και η γερμανίδα καγκελάρια διεμήνυσαν στον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν ότι «καμία απειλή κυριαρχικών δικαιωμάτων κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν θα γίνει ανεκτή». Ειδικότερα, η Ανγκελα Μέρκελ καταδίκασε την προκλητική στάση της Αγκυρας υπογραμμίζοντας ότι δεν θα γίνουν δεκτές επιθέσεις στην κυριαρχία της ΕΕ,

ενώ πρόσθεσε ότι τα προβλήματα πρέπει να λύνονται με τον διάλογο, όχι μέσω της κλιμάκωσης και αυτό ισχύει για όλους τους εμπλεκόμενους. Στην ίδια κατεύθυνση ο γάλλος πρόεδρος υποστήριξε στις δηλώσεις του, μετά τη συνάντησή τους, πως «θέλουμε την αποκλιμάκωση των εντάσεων και τον σεβασμό της κυριαρχίας». Και οι δύο ηγέτες συμφώνησαν ότι πρέπει να διαφυλαχθεί η σταθερότητα στην περιοχή και ο σεβασμός στο Διεθνές Δίκαιο.

Η Ανγκελα Μέρκελ έκανε πάντως ειδική αναφορά στον ρόλο του γαλλογερμανικού άξονα στη συγκεκριμένη κρίση και στις προσπάθειες που έχουν καταβάλει Γαλλία και Γερμανία για αποκλιμάκωση. Όπως εξήγησε πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι και οι δύο χώρες υποστηρίζουν τους ευρωπαϊκούς εταίρους». Και σημείωσε πως αυτό μπορεί να υλοποιηθεί με διάφορους τρόπους, όπως

με την αποστολή πλοίων που έκανε η Γαλλία, η Γερμανία έχει ταχθεί υπέρ της επανέαρξη του διαλόγου ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία. Αυτό δεν έχει επιτευχθεί ακόμη - ανέφερε η Ανγκελα Μέρκελ - «αλλά εργαζόμαστε γι' αυτό».

ΜΟΣΑΝΤ: ΑΠΕΙΛΗ Η ΤΟΥΡΚΙΑ. Πληθαίνουν οι φωνές που καταδικάζουν ανοικτά τις προκλητικές ενέργειες της Αγκυρας, αφού σε άρθρο στους «Times» ο διοικητής της Μοσάντ Γιάσι Κοέν χαρακτηρίζει την Τουρκία μεγαλύτερη απειλή από το Ιράν.

Όπως αναφέρεται στο δημοσίευμα, ο επικεφαλής της ισραηλινής μυστικής υπηρεσίας θεωρεί ότι η δύναμη του Ιράν είναι ευθραυστή και η πραγματική απειλή είναι η Τουρκία. Αυτό ανέφερε σε συζήτησή του με τους ομολόγους του από την Αίγυπτο, τα Ηνωμένα Αραβικά

Τα «ατού» των Ενόπλων Δυνάμεων

ΤΟΥ ΜΑΝΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗ

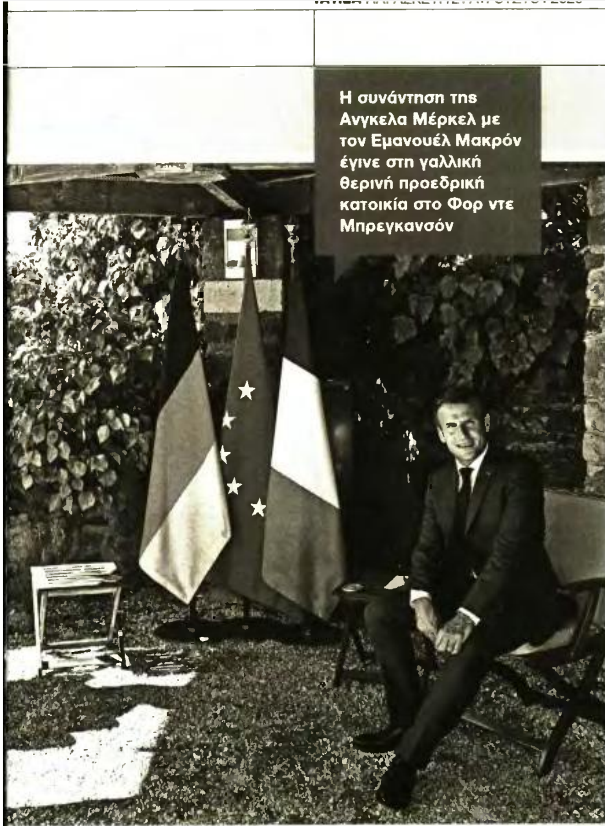
Για 12η συνεχή ημέρα το τουρκικό σεισμογραφικό «Oruç Reis» συνεχίζει να προκαλεί και να κινείται πότε εντός και πότε εκτός της ελληνικής υφαλοκρηπίδας, αλλά πάντα υπό τη στενή παρακολούθηση των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων. Τα τουρκικά πολεμικά πλοία δεν έχουν βρεθεί στην περιοχή δεν έχουν αποχωρήσει και ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο τόσο μεγάλο μέρος του Ελληνικού Στόλου και άλλων ελληνικών δυνάμεων παραμένουν σε επιφυλακή. Εκτός όμως από την ψυχραιμία και

την αποφασιστικότητα που έχουν επιδείξει οι ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις η Αθήνα και το ελληνικό Πεντάγωνο σε τακτικό και επιχειρησιακό επίπεδο, έχουν πρωτοβουλία κινήσεων και δράσης χάρη σε 4-5 «ατού» που διαθέτουν.

Ο ΠΟΝΟΚΕΦΑΛΟΣ. Η θεραπεία ποιοτική υπεροπλία που διαθέτουν οι Ενοπλεις Δυνάμεις στον τομέα του υποβρυχιακού πολέμου, καθώς είναι εξοπλισμένες με τα 4 υπερσύγχρονα υποβρύχια 214 - «ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ» και το αναβαθμισμένο «ΩΚΕΑΝΟΣ» προσφέρουν σημαντικές υπηρεσίες στην επιχειρήση

ελέγχου των τουρκικών δυνάμεων και αποτροπής κάθε απειλής.

Όμως αυτό δεν είναι το μοναδικό «ατού» των Ενόπλων Δυνάμεων στην κρίση του Καστελλοριζίου. Πονοκέφαλο για τους Τούρκους αποτελούν και τα ταχεία περιπολικά που διαθέτει το ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό και συγκεκριμένα οι πυραυλάκατοι τύπου «ΡΟΥΣΣΕΝ». Οι Τούρκοι γνωρίζουν καλά ότι τα συγκεκριμένα σκάφη έχουν τεράστιες δυνατότητες, όχι μόνο ταχείας επέμβασης αλλά και προσβολής από πολύ μακρινή απόσταση, καθώς διαθέτουν τα κατευθυνόμενα βλήματα κατά στόχων επιφανείας Exocet

REUTERS CHRISTOPHE SIMON

ΕΡΝΤΟΓΑΝ

Λύνει σήμερα τον γρίφο για τη Μαύρη Θάλασσα

Σήμερα αναμένεται ο ίδιος ο τούρκος πρόεδρος να λύσει τον γρίφο και να ανακοινώσει την έκπληξη που είχε προαναγγείλει προχθές, την οποία είχε χαρακτηρίσει σημαντική για το «μέλλον του τουρκικού λαού». Δημοσιεύματα του Bloomberg και του Euronews από προχθές υποστήριζαν ότι είναι πολύ πιθανόν το γεωτρήσιμο Fatih στη Μαύρη Θάλασσα να έχει ανακαλύψει φυσικό αέριο. Εντούτοις δεν ήταν σε θέση να δώσουν περισσότερες λεπτομέρειες για το μέγεθος και τη σημασία της πιθανής ανακάλυψης.

Ακόμη πάντως κι αν το Fatih έχει βρει ένα κοίτασμα φυσικού αερίου που δεν είναι ενεργειακά εκμεταλλεύσιμο δεν αποκλείεται ο Ερντογάν να επιχειρήσει να το εκμεταλλευτεί στην παρούσα χρονική συγκυρία. Ο τούρκος πρόεδρος βάλεται από Ευρώπη, Αμερική και πολλές άλλες χώρες για τις προκλητικές ενέργειες της Αγκυρας εναντίον της Ελλάδας και της Κύπρου. Είναι λοιπόν πολύ πιθανόν να προσπαθήσει να απαντήσει με τον δικό του τρόπο και με τη δημιουργία μιας φιάτσας. Εάν βεβαίως οι πληροφορίες περί ανακάλυψης φυσικού αερίου ευσταθούν. Σημειώνεται ότι το γεωτρήσιμο Fatih είχε ξεκινήσει τις δραστηριότητές του στη Μαύρη Θάλασσα τον Ιούλιο.

Εμιράτα και τη Σαουδική Αραβία. Στο ίδιο άρθρο, τονίζεται πως ο Κοέν διεμήνυσε σ' αυτή τη συζήτηση ότι πως το Ιράν σταμάτησε να αποτελεί υπαρξιακή απειλή, αλλά ότι μπορεί να περιοριστεί μέσω κυρώσεων, εμπάργκο, ανταλλαγής πληροφοριών και μυστικών επιδρομών. Αντίθετα, κατά τον Κοέν, η εξαναγκαστική διπλωματία της Τουρκίας, η απρόσεκτα υπολογισμένη ανάληψη ρίσκων σε ολόκληρη τη Μέση Ανατολή συνιστά μια διαφορετική πρόκληση στη στρατηγική σταθερότητα στην Ανατολική Μεσόγειο. Πρόκειται για μία άποψη που συζητείται μεταξύ άλλων και ο γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν.

Παράλληλα, στο άρθρο ασκείται κριτική και στο ΝΑΤΟ καθώς αναφέρεται πως η Συμμαχία δεν συνιστά πλέον δύναμη που μπορεί να κρατήσει σε σταθερό επίπεδο τις σχέσεις

Ελλάδας και Τουρκίας. Η Τουρκία, σημειώνεται χαρακτηριστικά, δεν διατάζει να αγοράσει ρωσικούς πυραύλους, θεωρώντας ότι μπορεί να λειτουργεί εκτός των κανόνων της Συμμαχίας. Ακόμη, ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν χαρακτηρίζεται ως πολεμοχαρής ηγέτης. Η Τουρκία υπό τον Ερντογάν «φλερτάρει με τον πόλεμο» και η «συνεχής αναζήτηση εχθρών και αποδιοπομπαίων τράγων εξαντλεί ακόμη και τους αποδούς του και τον έχει αφήσει σχεδόν χωρίς κανέναν φίλο στην περιοχή». Επισημαίνεται δηλαδή ότι με την πολιτική του ο Ερντογάν και την προσπάθειά του να ελέγξει την περιοχή της Μέσης Ανατολής και της Ανατολικής Μεσογείου έχει αποκτίσει εχθρούς σχεδόν σε κάθε γωνιά και οι μόνοι σύμμαχοί του είναι το Κατάρ, το Αζερμπαϊτζάν και η κυβέρνηση Εθνικής Συμφωνίας στην Τρίπολη της Λιβύης.

στον «πόλεμο» του Αιγαίου

Block 3 που έχουν εμβέλεια 180 χλμ. Το ΠΝ έχει 5 τέτοιες πυραυλάκατους (προσφάτως παραδόθηκε η «Υποπλοίαρχος Καραθανάσης», ενώ προ ημερών καθελκύστηκε και η 7η, η «Βλαχάκος»). Ο συγκεκριμένος τύπος πυραυλάκτων όπως επισήμανε ο αρχηγός ΓΕΝ αντιναύαρχος Στυλιανός Πετράκης, «αποτελεί ένα ολοκληρωμένο και σύγχρονο οπλικό σύστημα με μεγάλη ισχύ πυρός ικανό να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο, όχι μόνο μέσα στα όρια του Αιγαίου αλλά και στην Ανατολική Μεσόγειο και όπου αλλού επιτάσσει το εθνικό συμφέρον».

Το στοιχείο της απόλυτης ετοιμότητας στην οποία βρίσκονταν οι Ένοπλες Δυνάμεις είναι ακόμη ένα πλεονέκτημα σε σύγκριση με τους Τούρκους. Σύμφωνα με στρατιωτικές πηγές και στις δύο περιπτώσεις που χρειάστηκε να κινητοποιηθεί το σύνολο των Ένοπλων Δυνάμεων δεν υπήρξε κανένας αιφνιδιασμός. Κι αυτό διότι τους τελευταίους μήνες γίνονταν συστηματική προετοιμασία επί σεναρίων για τον τρόπο αντίδρασης και μάλιστα ακριβώς στις περιοχές που τώρα εξελίσσεται η ελληνοτουρκική κρίση.

Σημαντικό ρόλο έχουν παίξει δε, ειδικά σε αυτή την κρίση, και

οι συμμαχίες σε διπλωματικό και αμυντικό επίπεδο που οικοδομήθηκαν συστηματικά το τελευταίο διάστημα η Αθήνα. Δεν είναι τυχαία η άμεση αποστολή στρατιωτικών δυνάμεων από τη Γαλλία, η οποία αιφνιδιασε την Αγκυρα.

Σε αυτή την κατεύθυνση ο αρχηγός ΓΕΕΘΑ, στρατηγός Κωνσταντίνος Φλώρος, ολοκλήρωσε τις προηγούμενες ημέρες έναν κύκλο επαφών με ξένους αρχηγούς ΓΕΕΘΑ, όπως της Αιγύπτου Μοχάμεντ Φαρίντ Χεγκάζι και των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων Χαμάντ Μοχάμεντ Θανί για τις εξελίξεις στο Αιγαίο και την Αν. Μεσόγειο.

Το «Κανουνί» στη νότια πλευρά της στρατιωτικής προβλήτας στη Σελεύκεια και τα πλοία υποστήριξης «Levoli Ivory» και «Olympic Challenger» στη βόρεια πλευρά, από δορυφορική φωτογραφία που ελήφθη στις 16 Αυγούστου

Η δορυφορική φωτογραφία ελήφθη στις 18 Αυγούστου και φαίνεται η μετακίνηση των πλοίων υποστήριξης, ώστε να μπορέσει να προσδέσει και το τρίτο πλοίο που φτάνει εντός 24ώρων εκεί

Το τρίτο γεωτρυπάνι της Τουρκίας, το «Sertao», που μετονομάστηκε σε «Κανουνί»

Το τρίτο τρυπάνι και τα μυστικά του

Για τον νέο κύκλο προκλήσεων, αυτή τη φορά στην κυπριακή ΑΟΖ, η Αγκυρα επιστρατεύει το «Κανουνί», το οποίο έχει μανδύα πολεμικού πλοίου

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΧΑΣΑΠΟΠΟΥΛΟΥ

Αυτή τη φορά οι Τούρκοι δεν κρατούν καν τα προσχήματα. Δεν λένε, για παράδειγμα, ότι το τρίτο γεωτρυπάνι, που προσφάτως αγόρασαν από δημοπρασία στη Βρετανία, ανήκει σε κάποιο πανεπιστήμιο ή ανήκει σε ερευνητικό κέντρο, συνεπώς ότι είναι πολιτικό πλοίο και δεν έχουν σχέση με αυτό τα πολεμικά. Αλλά το έχουν προσδέσει ήδη σε προβλήτα του πολεμικού ναυτικού της Τουρκίας με αυστηρά ελεγχόμενη πρόσβαση, στον κόλπο της Σελεύκειας (Tasucu). Δηλαδή, αν και ανήκει τυπικά στην ΤΡΑΟ (Κρατική Εταιρία Πετρελαίου), το φρουρούν, το συντηρούν, του συμπεριφέρονται στη ναυτική βάση ως πολεμικό πλοίο και μάλιστα πρόκειται να του παραχωρήσουν και πολεμικά πλοία συνοδείας όταν σε λίγες ημέρες θα αρχίσει τις

παράνομες έρευνες του στην ΑΟΖ Κύπρου. Εκεί όπου ήδη πλέει το «Barbaros» συνοδεία δύο τουρκικών φρεγατών. Βεβαίως για να ξεγελάσουν τη διεθνή κοινότητα, όταν για άλλη μια φορά ετοιμάζονται να καταπατήσουν κάθε έννοια διεθνούς δικαίου και δικαίου της θάλασσας, ονόμασαν το τρίτο γεωτρυπάνό τους «Κανουνί», δηλαδή... «Νομοθέτης» ή... «Νόμος», θέλοντας ίσως να δείξουν ότι ενεργούν βάσει κανόνων νομιμότητας όπως πολλές φορές ο Ερντογάν λέει για καλύψει τις παράνομες ενέργειές του, στη Συρία και στο Ιράκ, τη συμμετοχή του στον εμφύλιο στη Λιβύη, το τουρκοκρατικό σύμφωνο με τη δόθεν ΑΟΖ Λιβύης και Τουρκίας και πολλά άλλα.

ΕΝΤΑΣΗ. Το πρόβλημα είναι ότι η Αγκυρα εξακολουθεί να συντηρεί την ένταση ή μά-

λον να τη μεταφέρει από ΑΟΖ σε ΑΟΖ ή από υφαλοκρηπίδα σε υφαλοκρηπίδα. Γιατί μπορεί να λέει (με NAVTEX) ότι η αποστολή του «Oruc Reis» ολοκληρώνεται στις 23 Αυγούστου, υπονοώντας ότι θα υπάρχουν έτσι οι προϋποθέσεις για έναρξη των διερευνητικών επαφών με την Αθήνα, αλλά την ένταση θα τη μεταφέρει αυτόματα στην ΑΟΖ Κύπρου και με το «Barbaros» που ήδη βρίσκεται εκεί αλλά και με το γεωτρυπάνο «Κανουνί», που οι Τούρκοι του έχουν προσδώσει στρατιωτικό χαρακτήρα. Συνεπώς η ένταση συντηρείται και μετά την 23η Αυγούστου από πλευράς Αγκυρας, κάτι που προβληματίζει Αθήνα και Λευκωσία. Ωστόσο Ελλάδα και Κύπρος συμφώνησαν σε κοινό βηματισμό που επαναβεβαιώθηκε με τη επίσκεψη του Νίκου Δένδια στην Κύπρο. Σημείο εκκίνησης Ελλάδας - Κύπρου θα είναι το άτυπο Συμβούλιο των υπουργών Εξωτερικών της ΕΕ στο Βερολίνο με ευρύ φάσμα τις πειρατικές ενέργειες της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο και συζήτηση για τον κατάλογο κυρώσεων εναντίον της Αγκυρας. Με στόχο λοιπόν να διασπάσουν την εθνική γραμμή και να δημιουργήσουν ρήξη στις σχέσεις Αθηνών και Λευκωσίας οι Τούρκοι ετοιμάζουν το «Κανουνί» για γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Αυτές τις ημέρες γίνονται μάλιστα και οι διαδικασίες εξασφάλισης και ετοιμότητας των απαραίτητων πλοίων υποστήριξης. Γιατί χωρίς πλοία υποστήριξης κανένα γεωτρυπάνο δεν μπορεί να λειτουργήσει. Ετσι, σύμφωνα με πληροφορίες, η Αγκυρα (και με προσωπική εποπτεία του προέδρου Ερντογάν) έχει ναυλώσει ακόμα δύο πλοία υποστήριξης υπερκρίτων δραστηριοτήτων, τα οποία αναμένεται να φθάσουν στο στρατιωτικό λιμάνι

της Σελεύκειας τις αμέσως επόμενες ημέρες. **ΠΛΟΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ.** Ενα τεράστιο ανατολικό παζάρι γίνεται τούτες τις ημέρες με τα πλοία υποστήριξης. Και τούτο γιατί η Αγκυρα χρειάζεται επειγόντως τα πλοία αυτά για να τα στείλει στην κυπριακή ΑΟΖ αμέσως μετά την ολοκλήρωση της αποστολής του «Oruc Reis» στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, επειδή τα τρία από τα έξι ειδικά πλοία υποστήριξης που αγόρασε την τελευταία διετία τα μετέφερε στη Μαύρη Θάλασσα για υποστήριξη του «Πορθπτι». Του άλλου, δηλαδή, γεωτρυπάνου που έκανε θαλάσσιες έρευνες στη Μαύρη Θάλασσα και εκτιμάται ότι κάτι θα πρέπει να ανακόλυψε κοντά στην ΑΟΖ της Βουλγαρίας. Είναι η έκπληξη που προανήγγειλε ο Ερντογάν ότι θα ανακοιήσει την Παρασκευή, μετά την προεξίκη. Το γεωτρυπάνο «Κανουνί» έχει δέσει σήμερα στη νότια πλευρά της στρατιωτικής προβλήτας στη Σελεύκεια και κοντά του (στην ίδια στρατιωτική βάση) βρίσκονται, σύμφωνα με δορυφορικές φωτογραφίες που δημοσίευσε η κυπριακή εφημερίδα «Φιλελεύθερος», τα δύο πλοία υποστήριξης «Levoli Ivory» και «Olympic Challenger». Το πρόβλημα για τους συμμεχόμενους του Βορειοατλαντικού Συμφώνου είναι ότι η συγκεκριμένη ναυτική βάση είναι ενταγμένη στις υποδομές του ΝΑΤΟ και έχει μετατραπεί σε βάση υποστήριξης των παράνομων γεωτρήσεων της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ. Πρόσφατα μάλιστα έχει ενισχυθεί και η μονάδα παραγωγής λάσπης για τις γεωτρήσεις, κάτι που υποδηλώνει ότι η Τουρκία ετοιμάζεται για πολλαπλές γεωτρήσεις σε διάφορα σημεία είτε της Ανατολικής Μεσογείου είτε της Μαύρης Θάλασσας, με τα τρία γεωτρυπάνια που έχει στη διάθεσή της.